

РЕШЕНИЕ

Софийски градски съд
VI-то Търговско отделение
9.06.09

№

гр. София, 28.02.2008 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

Софийският ГРАДСКИ СЪД, VI-ТО ТЪРГОВСКО ОТДЕЛЕНИЕ, 8 СЪСТАВ, в публичното ЗАСЕДАНИЕ на петнадесети май ПРЕЗ две хиляди и седма ГОДИНА, в СЪСТАВ :

СЪДИЯ : ИВАЙЛО МЛАДЕНОВ ,
ПРИ СЕКРЕТАРЯ Лилия Енчева, РАЗГЛЕДА ДОКЛАДВАНОТО от съдията ГР.Д. № 871 по ОПИСА ЗА 2005 г., и за да се ПРОИЗНЕСЕ, СЪДЪТ ВЗЕ ПРЕДВИД СЛЕДНОТО :

Р. [REDACTED] Д. [REDACTED] Т. [REDACTED] едноличен търговец под фирмата „Р. -Р. Т. [REDACTED]“ е предявила срещу „Обединена банка“АД, иск с право основание чл.55, ал.1, предл. първо от ЗЗД, за сумата от 19 442.47 лв. В исковата молба се твърди, че на 16.05.2000г. едноличният търговец е склучил с „Обединена българска банка“АД, клон „Фримъф Нансен“ договор за банков кредит, в размер на 187 000 лв, с краен срок за издължаване 16.05.2003г., според т.5, ал.1 от който, главницата по кредита се олихвява с годишен лихвен процент, равен на основния лихвен процент за съответния период, не по-малък от 3 на сто, и надбавка от 8 пункта, като съгласно т.6.1 от договора, при забава на кредитополучателя за изплащането на главницата, банката олихвява просрочените суми с наказателна лихва, включваща договорената лихва по т.5, ал.1 и наказателна надбавка в размер на 6 пункта. Поддържа се също, че на 19.12.2001г. ищцовият едноличен търговец е склучил с „Обединена българска банка“АД, клон „Шунка“ договор за банков кредит № 30/2001 г. за сумата от 130 000 лв., със срок за издължаване 19.12.2006г., съгласно т.5, ал.1 от който, дългът по заемната сметка при банката-заемодател се олих-

Въвежда с основния лихвен процент, но не по-малко от 3 на сто, с надбавка от 10 пункта, а при забава на кредитополучателя при изплащането на главницата, банката олихвява просрочените суми с наказателна лихва, включваща договорения по реда на т.5, ал.1 лихвен процент и наказателна надбавка в размер на 6 пункта годишно до окончателното изплащане на сумата. Ищещът излага, че поради забавено плащане на повече от две поредни погасителни вноски, на основание т.19, ал.2 от договора за кредит, сключен на 16.05.2000г., съответно на основание чл.10, ал.1 от договора за кредит, сключен на 19.12.2001г., отвествната банка е приела за предсрочно изискуеми вземанията по предоставените кредити, като с определение от 10.05.2003г. по ч.гр.г.№ 02582/2003г. на Софийския районен съд, 63 състав, ищцата Р. - Р. Т. - Т., действаща като Едноличен търговец „Р. - Р. Т. - Т.“, е осъдена да заплати на „Обединена българска банка“ АД сумата 113 104.23 лв, представляваща дължима към 21.03.2003г. просрочена главница по договора за кредит от 16.05.2000г. и сумата 130 000 лв., представляваща дължима към 21.03.2003г. просрочена главница по договора за кредит от 19.12.2001 г., ведно със законната лихва за две от 24.03.2003г. до окончателното им изплащане, сумата от 5760.39 лв.- просрочени лихви по договора за банков кредит от 16.05.2000г., за периода от 30.08.2002г. до 21.03.2003г. и сумата от 13 309.90 лв.- просрочени лихви по договора за банков кредит от 19.12.2001г., за периода от 30.07.2002г. до 21.03.2003г. Сочи, че въз основа на издадения изпълнителен лист, по молба на отвествника е образувано изп.г.№3240/ 2003г. на Съдия-изпълнител при Софийския районен съд, I отделение, 4 участък. Твърди се, че на 30.09.2004г. едноличният търговец „Р. - Р. Т. - Т.“ е продал на „С. -“ ООД негвижим имот, върху който е била учредена договорна ипотека в полза на отвествника, за обезпечение на отпуснатия кредит от 130 000 лева, с нотариален акт № 1 том V, рег.12993, нот.дело № 913 /2001г., с получените средства от който е погасил изцяло задължението си по двата кредити, на обща стойност 316 126.56 лв., съгласно предоставената от „Обединена българска банка“ АД разпечатка на

клиентска позиция в резюме, с данни за размера на задължението по главници, лихви и съдебни разноски. Излага, че с писмо № 202-0515/11.11.2004г. отвештната банка е отказала да заличи учредените в нейна полза договорни ипотеки с възражение, че по гр.г.№ 2294/2004г. на Районен съд гр.Монтана се е снабдила с изпълнителен лист против ищеща за следните суми: 7161.35 лв., съставляваща разлика между закона и дължима договорна лихва по договор за банков кредит от 16.05.2000г., за периода от 24.03.2003г. до 11.10.2004 и за сумата от 12 261.12 лв., представляваща разлика между присъдена закона и дължима договорна лихва по договор за банков кредит от 19.12.2000г. за периода от 24.03.2003г. до 11.10.2004г., както и деловодни разноски- държавна такса в размер на 388.45 лв. и юрисконсултско възнаграждение от 1 836.54 лв. Ищещът твърди, че при начална липса на основание е заплатил на банката сумата от 19 422.47 лева, с цел да предотврати заплащането на неустойка за несвоевременно заличаване на учредената в полза на банката ипотека, уговорена с договора за покупко-продажба на ипотекирания имот. При горните обстоятелства, ищещът твърди, че кредитодателят няма право на договорни лихви след като е упражнил потестативното си право да иска предсрочно връщане на сумата по кредита, тъй като, упражняването на правото за предсрочна изискуемост от страна на банката с едностранно волеизявление винаги има за правна последица разваляне или прекратяване на договора за банков кредит, и съответно погасяване на породеното от него правоотношение. Навежда довод, че едностранното упражняване от страна на отвештната банка на възникналото в нейна полза потестативно право на предсрочна изискуемост на вземанията по сключените договори за банков кредит, е довело до погасяване на породените от тях правоотношения, поради което след 24.03.2003г., когато е направила искане за издаване на изпълнителен лист срещу дължника, поради предсрочната изискуемост на вземанията по свата договора за банков кредит, отвештникът няма право да претендира договорни лихви. Негопустимо, според ищеща, е начисляването на разликата между претендираниите

от банката договорни лихви и събраниите законни лихви по вече погасените правоотношения, поради което счита, че изплатените от нея на 4.11.2004г. договорни лихви, ведно с направените от банката деловодни разноски, са дадени при начална липса на основание по смисъла на чл.55, ал.1, предл. първо от ЗЗД. Ищеят моли съда, да постанови решение, с което да осъди ответника да му заплати исковата сума, ведно със законната лихва от предявяването на иска, като му присъди направените по делото разноски.

Ответникът „Обединена българска банка“ АД оспорва предявения по делото иск. Възразява, че не е правил изявление за разваляне на договорите, както и че поради характера им на такива на продължително изпълнение, развалянето няма обратно действие, доколкото противното би довело до извод за неоснователно обогатяване на кредитополучателя за сметка на банката, тъй като до развалянето на договора, той е ползвал безвъзмездно една парична сума, без да дължи лихви за това. Навежда доводи, че предсрочната изискуемост на вземанията, при неплащане на две поредни погасителни вноски по главница и лихви, уговорена в разг. VI, т.19, ал.2 от сключението на 16.05.2000г. договор и по разг. VIII, т.10 от сключението 19.12.2001г. договор, е различна от възможността за разваляне, поради неизпълнение, предвидена в т.19, ал.3 от сключението на 16.05.2000г. и в чл.10, ал.2 т.2 от сключението на 19.12.2001г. договор. Поддържа, че дали обявяването на сумите по кредитните договори за предсрочно изискуеми, имплицитно да съдържа волеизявление на банката за прекратяването им за в бъдеще, от това не следва, че кредиторът не може да претендира и заплащане на неустойка, каквато изрично е уговорена и по свата договора, тъй като, заплащането на неустойката, не зависи от съществуването или прекратяването на облигационната връзка между кредитора и неизправния дължник. Според ответника, кредиторът има право на неустойка, независимо от това дали облигационната връзка между него и неизправния дължник продължава да съществува и след възникването на основанието за заплащането ѝ (забава, неизпълнение и т.н.) или е прекратена, тъй като, възможността да се претендира такава не е обусловена

от предхождащо разваляне или прекратяване на договора на друго основание. По изложените възражения, ответникът моли съда, да постанови решение, с което да отхвърли предявения срещу него иск.

Съдът, като прецени събраниите по делото доказателства, съобразно чл.188, във връзка с доводите на ищеща и възраженията на ответника, намира следното:

С договор за кредит, сключен на 16.05.2000г. „Обединена българска банка“АД е предоставила в заем на ищущата Р. Т. [REDACTED], действаща като едноличен търговец под фирмата „Р. Р. Т. [REDACTED]“ сумата от 187 000 лв. за срок до 16.05. 2003 г., срещу възнаградителна лихва, уговорена в клаузата на т.5(1) като годишен лихвен процент, равен на основния лихвен процент (не по-нисък от 3 %), действащ за съответният период с надбавка от 8 пункта, както и при други условия, уговорени със същия договор. Съгласно т.6, ал.1 от договора при забава на плащането на главницата от страна на кредитополучателя, банката олихвява просрочените суми с наказателна лихва (*неустойка*), включваща уговорения по реда на т.5(1) лихвен процент и наказателна надбавка, в размер на 6 пункта, а според ал.3 на т.6, при забава на плащането на лихвите, дължникът сължи на банката неустойка за всеки просрочен ден, в размер на 0.05 % на ден (18 % годишно) върху неплатените лихви. Съгласно раздел VI, т.19, ал.2 от договора, в случай на неизпълнение от страна на кредитополучателя на някое от задълженията му по него, банката може да направи *предсрочно изискуем целия отпуснат кредит*, при неплащане на две поредни погасителни вноски по главница и лихви, а според ал.3 с.точка- да развали едностранно без предизвестие договора за банков кредит.

С договор за банков кредит, сключен на 19.12.2001г., „Обединена българска банка“АД е предоставила в заем на ищущата сумата от 130 000 лева, за срок до 19.12.2006г., при възнаградителна лихва, в размер на основния лихвен процент, но не по-малко от 3%, увеличен с надбавка от 10 пункта (чл.5, ал.1 от

договора), като при забава на плащане на главницата, банката олихвява просрочените суми с наказателна лихва, включваща уговорения по реда на чл.5, ал.1 лихвен процент и наказателна надбавка, в размер на 6 пункта годишно до окончателното изплащане на просрочената сума (чл.5, ал.2 от договора), а при забавено плащане на лихвите кредитополучателят сължи на банката неустойка, в размер на 0.05 % за всеки просрочен ден (ал.3, чл.5). Според чл.10, ал.1 от договора, ползваният кредит, заедно с лихвите и разноските, може да бъде обявен от банката за предсрочно изискуем, когато кредитополучателят допусне просрочие на вноска по кредитата и/или начислените лихви, по всеки един от договорените падежи по чл.5 и чл.6 от договора, а съгласно ал.2 на чл.10, банката може по свой избор да прекрати едностранно без предизвестие договора.

С определение от 10.05.2003г., по гр.г.№ 02582/2003г., Софийският районен съд, 63 с-в е осъдил ищцата Р. Т. Т. действуваща като ЕТ "Р. Т. Т." - гр. София, бул. "В. Л. № 1", ем. рез. по ф.г.№ 158/92 г. на СГС, да заплати на „Обединена българска банка“ АД- гр. София, ул. „Св. София“ № 5, рез. по ф. г.№ 31848/92 г. на СГС, на основание чл.237, б.“в“ ГПК Вр. чл.42, ал.1 ЗБ сумата 113 104.23 лв.- сължима към 21.03.2003 г. просрочена главница по договор за банков кредит в лева от 16.05.2000 г. и сумата 130 000 лв.- сължима към 21.03.2003 г. просрочена главница по договор за банков кредит в лева от 19.12.2001 г., ведно със законната лихва върху двете от 24.03.2003 г. до окончателното им изплащане, сумата 5 760.39 лв.- просрочени лихви по посочения първи договор за кредит от 16.05.2000г. за периода 30.08.2002 г.-21.03.2003г. и сумата 13 309.90 лв.- просрочени лихви по посочения втори договор за кредит от 19.12.2001 г. за периода 30.07.2002 г.- 21.03.2003г., както и на основание чл.64, ал.1 ГПК- сумата 5 243.49 лв., представляваща направени по делото разноски за сържавна такса и на основание чл.64, ал.5 ГПК Вр. чл.7, ал.5, Вр. ал.2 от Наредба № 1/99 г. на ВАС сумата 2 791.75 лв.-юрисконсултско възнаграждение. Въз основа определение то, на 14.05.2003 г. съдът е издал изпълнителен лист за събиране на сумите по него.

В завери на реда на чл.101 ГПК фотокопия, са представи

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, VI т.о., 8 с-в,
РЕШЕНИЕ ПО ГР.Д.№ 871/2005 г., СТР.7.

Вени определение от 12.12.2006г. на Окръжен съд-гр.Монтана, с което е обезсилено определение на Районен съд-гр.Монтана от 14 октомври 2004г. по ч.гр.г.№ 2294/2004г, с което е издан изпълнителен лист на основание чл.237, б.“в“ от ГПК и е прекратено като негонустимо производството по делото, а молбата на „ОББ“АД-гр.София за издаване на изпълнителен лист е изпратена по компетентност на Софийския районен съд, както и определение №71/9.03.2007г. , с което ВКС е обезсилил определението на ОС-Монтана от 12.12.2006г. по в.ч.гр.г.№ 437/2006 г. и е прекратил производството по частната въззвана жалба. По делото не е представено определението на Районния съд-гр.Монтана от 14.10.2004г. по ч.гр.г. № 2294/ 2004г., което не позволява да се прецени за събиране на кои Вземания по двата кредитни договора е издан изпълнителен лист с него.

Съгласно заключението от 23.03.2006г. на назначената по делото съдебно-счетоводна експертиза, извършена от Вешото лице Христинова, задълженията на ищеща ЕТ“С-Р Т-1-8“ към „ОББ“АД по издадения изпълнителен лист по ч.гр.г.№ 02582/2003 г. на СРС, 63 състав са изплатени изцяло преди плащането на сумата, която е в размер на 19 334,67 лв., а не 19 422,47 лв. Сумата на присъдените съдебни разноски по изпълнителен лист- 5 243,49 лв. разноски по делото + 2 791,75 лв. - юрисконсултско възнаграждение е 8 035,24 лв. Изплатеният от ищеща размер е 7 327,52 лв., или със 707,72 лв. по-малко. Задълженията на ищеща ЕТ“С-Р Т-1-8“ към „ОББ“АД по изпълнително дело № 3240/2003 г. на съдия – изпълнител при СРС, I отг., 4 у-к са изплатени изцяло преди плащането на сумата, която е 19 334,67 лв., а не 19 422,47 лв. Според заключението, задълженията на ищеща ЕТ“С-Р Т-1-8“ към „ОББ“АД, така, както са посочени в „Клиентска позиция в резюме“, с данни за авоарите и задълженията по сметки са изплатени изцяло преди допълнителното плащане на сумата от 19 334,67 лв., а не 19 422,47 лв. Сумата на присъдените съдебни разноски по изпълнителен лист - 5 243,49 лв. разноски по делото + 2 791,75 лв. - юрисконсултско възнаграждение = 8 035,24 лв. не съответства на осчетоводената

Според допълнителното заключение на съдебно-счетоместната експертиза, счетоводно водените вземания на „ОББ“

АД срещу ЕТ“Р[REDACTED]-Р[REDACTED] Т[REDACTED]” към 1.11.2004 г. са в размер на 340 215,93 лв., в т.ч. присъдена главница 243 104,23 лв., присъдени лихви 19 070,29 лв., законови лихви 68 463,72 лв., присъдени разноски 9 577,51 лв. Вземанията на „ОББ“АД от ЕТ“Р[REDACTED]-Р[REDACTED] Т[REDACTED]”, които към 12.11.2004 г. са в размер на 340 366,23 лв. са погасени на 2.11.2004 г. със сумата от 321 031,56 лв., постъпила по банков път и на 12.11.2004 г. със сумата от 19 334,67 лв., чрез вноска на каса в „ОББ“АД от ЕТ“Р[REDACTED]-Р[REDACTED] Т[REDACTED]“. Според заключението, от представената като доказателство по делото съдебно-счетоводна експертиза от 7.10.2004 г. извършена от Вещо лице Евтимов, по изпълнително дело № 3240/2003 г. на I-во отделение, 4-ти участък на съдия-изпълнител при Софийски районен съд, е видно, че към 30.09.2004 г. и 4.10.2004 г.- давате, на които постъпват сумите от ЕТ“Р[REDACTED]-Р[REDACTED] Т[REDACTED]“ и „Сметка [REDACTED]“ АД, съответно 202 126,56 лв. и 114 000,00 лв., по сметка на Съдия изпълнител за Взискателя „ОББ“АД, кредиторите по цитираното изпълнително дело са трима: „ОББ“АД, Мария Т[REDACTED]а Н[REDACTED] - С[REDACTED] и Агенция за сържавни Вземания за публични Вземания, установени от СУ“СО“. В експертизата на Вещото лице Евтимов се посочва, че към изп.дело № 3240/03 г. е присъединено изп.дело 4519/04 г., както и Вземането на Агенцията за сържавни Вземания. Съгласно заключението, според представената като доказателство по делото съдебно-счетоводна експертиза на Вещо лице Евтимов, общата сума на непогасените задължения по главниците на тримата Взискатели към 4.10.2004 г. е 17 427,97 лв., като след начисляване на лихва върху остатъка от сълга по трите Вземания за периода от 4.10.2004 г. до 7.10.2004 г.- даватата на изготвяне на заключението, общият сълг е 17 492,50 лв., в т.ч. към „ОББ“АД - 16 856,80 лв., към Мария Т[REDACTED]рова Н[REDACTED]а-С[REDACTED] - 103,98 лв., към АДВ- 491,72 лв. Сумата от 316 126,56 лв. постъпва по сметка на съдия-изпълнителя на 30.09.2004 г. - 206 126,56 лв. и на 04.10.2004 г. - 114 000,00 лв.

Съдът намира, че от горните доказателства, произтичат следните правни изводи:

В клаузите на т.6, ал.1 от сключението на 16.05.2000г. кредитен договор, съответно на т.5, ал.2 от договора, сключен на 19.12.2001г., страните са уговорили, че при забава на плащането на главницата, кредитополучателят пължи уговорената с гвата договора възнаградителна лихва- (ОЛП, но не по-малко от 3% + 8 пункта по договора от 16.05.2000г. и ОЛП, но не по-малко от 3% + 10 пункта по договора от 19.12.2001г.), заедно с неустойка (наказателна надбавка) от 6 пункта годишно до окончателното изплащане на просрочената сума. Същевременно, съгласно клаузата на т.19, ал.2 от сключението на 16.05.2000г. договор, при неплащане от страна на заемателя на две поредни погасителни вноски по главницата и лихвите, заемодателят може да направи целия ползван кредит **предсрочно изискуем**- същите последици страните са уговорили в клаузата на чл.10, ал.1, т.1 от сключението на 19.12.2001г. кредитен договор, при допуснатото от заемателя просрочие на вноска по кредитата и/или начислените лихви за всеки един от договорените падежи по погасителния план, уговорен в чл.5 и чл.6 от договора. Безспорно е между страните по делото, а това се установява и от събраниите доказателства и заключението на съдебно-счетоводната експертиза, че ищецът е заплатил на ответната банка исковата сума от 19 422.47 лв., представляваша разлика между законната лихва и уговорената такава, съответно в размер на 7 161.23 лв. по договора от 16.05.2000г. и в размер на 12 261.12 лв. по договора кредит от 19.12.2001г. Безспорна е също така неизправността на ищцата като заемател по гвата договора, обусловила настъпването на предсрочната изискуемост на вземанията на банката-заемодател по тях. При горните данни, съществото на спора по делото се съредоточава върху въпроса, дали предсрочната изискуемост на вземанията по гвата кредитни договора има за последица тяхното разваляне с обратна сила (*ex tunc*), а оттам и заличаването на създадената с тях облигационна връзка, включително и по отношение на уговорените санкции за неизпълнението им. На този въпрос следва да бъде даден отрицателен отговор. Предсрочната изискуемост на вземанията по договора за заем не представлява разваляне на договора, а поместативно

право на заемодателя, да иска връщане на заетата сума *преди изтичане на уговорения срок*, т.е., едностранно да предизвика промяна в създавеното с кредитния договор облигационно отношение, *в частта госежно модалитета срок*. Срокът по договора за заем е уговорен в полза на дължника. В този смисъл и чл.70 ал.1 ЗЗД, според който срокът се смята уговорен в полза на дължника, *ако не следва друго от волята на страните*, или от естеството на задължението. С настъпването на уговореното отрицателно потестативно условие (*обусловено от волята на заемателя*)- неплащането на *двe последователни анюитетни вноски по договора от 16.05.2000г.*, съответно, *неплащането на която и да е от вноските по погасителния план, по договора от 19.12.2001г.*, кредитополучателят губи привилегията на срока и вземането на заемодателя за връщане на дадената в заем сума става предсрочно изискуемо, т.е. възникналите от договорите за заем правоотношения не се заличават с обратна сила, а по силата на уговореното потестативно условие се намалява срокът на ползване на предоставените в заем суми. Именно поради това, за периода от настъпване на предсрочната изискуемост, до изпълнението на задължение-то за връщането им, заемателят дължи уговорената с договорите мораторна неустойка върху предсрочно изискуемите неиздължени суми (*относно възможността за уговоряне на мораторна неустойка за неизпълнение на парични задължения вж. реш.№ 958/7.12.2004 г. по т.г.№ 5/2004 г., ВКС, ТК, II т.о.*) Т.нар. "наказателна лихва", представляваща по съществото си неустойка, по смисъла на чл.92, ал.1 ЗЗД, чийто размер се формира от този на уговорената възнаградителна лихва увеличен с шест, съответно с десет пункта, обезщетява *мораторните вреди от забавеното изпълнение на станалото предсрочно изискуемо задължение за връщане на заетите суми* (*доколкото при паричните задължения, с оглед чл.81, ал.2 ЗЗД, компенсаторно обезщетение не може да се търси*)- тя е уговорена именно с оглед настъпване факта на неизпълнението и се дължи до реалното погасяване чрез изпълнение на задължението за връщане на заетите по гвата

договора суми и съответно е начислена до тази дата.

Ето защо, процените суми в общ размер от 19 422.47 лв. не са заплатени от ищцата при първоначална липса на основание, по смисъла на първата хипотеза на чл.55, ал.1 от ЗЗД, основанието за тяхното заплащане е уговорената с гвата договора мораторна неустойка.

По изложените съображения, предявеният по делото иск следва да бъде отхвърлен като неоснователен.

ВОДЕН ОТ ИЗЛОЖЕНИТЕ МОТИВИ, Софийският градски съд, 8 състав на VI-то Търговско отделение,

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ предявения от Рада Дана Т. с. а., с ЕГН [REDACTED] - едноличен търговец под фирмата "Р.Р.ца Т.б." [REDACTED], рез. с реш. на СГС-ФО, пост. по ф.г.№ 1 [REDACTED]/1994г., със седалище и адрес на управление в гр. София, бул. "В. [REDACTED]" № [REDACTED], ем. срещу "Обединена българска банка" АД, рез. с реш. на СГС-ФО, пост. по ф.г.№ 31848/1992 г., със седалище и адрес на управление в гр. София, ул. "Света София" № 5, иск с право основание чл.55, ал.1, предл.първо от ЗЗД, за сумата от 19 422.47 лв.

РЕШЕНИЕТО може да се обжалва пред Софийския апелативен съд в 14-дневен срок от съобщаването му на страните.

СЪДИЯ:

ВЯРНО С ОРИГИНАЛА

ДЕЛОВОДИТЕЛ: [REDACTED]

ПОДАЧА: [REDACTED]